

АЙВА

Автор: Administrator

Дерево айва : цвітіння чагарнику і опис фрукта айва. Ботанічна назва : Айва (*Cydonia*), монотипний рід листопадних дерев або чагарників сімейства Рожевих (*Roseae*), плодова і декоративна культура.

Батьківщина айви : Кавказ, Мала Азія, Північний Іран. Освітлення : світлолюбна.

Грунт: глиниста або піщана , до складу не вимоглива.

Полив: посухостійка, в той же час виносить тривале перезволоження.

Максимальна висота дерева : 7 м.

Середня тривалість життя дерева: 30 - 50 років.

Посадка : насінням , живцями , кореневої порослю і щепленням.

Айва являє собою невелике дерево або великий багатостовбурний чагарник з густою

розкидистою кроною, що виростає до 1,5 - 4 , рідше 7 м у висоту.

Стовбур , діаметром до 50 см , і скелетні гілки покриті тонкою , постійно відшаровується темно-сірою або червоно-бурою корою, молоді гілки буро-сірі , з густо- повстяним опушенням.

Пагони також густо опушені , мають сіро -зелений колір. Для стовбура характерний похилий зростання , через що в перші роки життя дерево вимагає підв'язки .

Листя айви чергові , яйцевидної або овальної форми із загостреною або тупий вершиною , великі , 5 - 12 см в довжину і до 7,5 см в ширину , з короткими , до 2 см , черешками. Листові пластини зверху пофарбовані в темно -зелений колір , знизу - сіруваті , з біло-повстяним опушенням .

Час цвітіння айви - травень -червень , тривалість - близько 3 тижнів . Квіти одиночні, великі , до 5 , 5 см діаметром , рожеві або білі з жовтими тичинками , з короткими , опущеними вниз цветоножками .

На відміну від інших зерняткових культур , з'являються на бічних гілках генеративних пагонів поточного року, тому розпускаються пізно , після появи листя .

Завдяки такій особливості квіти айви зазвичай не уражаються зворотніми весняними заморозками , і плодоношення відбувається щорічно. Квітуча айва, дуже декоративна , наприкінці весни квіти рясно покривають гілки зверху донизу і служать справжньою прикрасою саду .

Запах стиглої айви

Плоди дозрівають у вересні- жовтні , являють собою помилкові яблука округлої або грушоподібної , часто тупоребристої форми , спочатку опушені , в зрілому вигляді - гладкі.

Колір - лимонний або темно - жовтий , у деяких сортів з легким рум'янцем. М'якоть містить багато кам'янистих клітин , тому навіть у стиглої айви вона жорстка , що не соковита , за смаком солодкувато- терпка , в'язка .

У диких представників виду врожайність дуже низька , 2-10 плодів вагою 60-100 г з кожної рослини. Культурні сорти значно більш врожайні , до 20-50 т з 1 га , вага одного фрукта в середньому становить 100-400 г , в окремих екземплярів може досягати 2 кг.

Відмітна особливість плодів - їх особливий аромат , обумовлений наявністю в шкірці пеларгонієво - етилових і енантовий - етилових ефірів. Запах стиглої айви нагадує запах кислого яблука з відтінками деревної кори , осінніх квітів і спецій , він зберігається і після теплової обробки.

насіння айви

У серцевині плоду є п'ять центральних «кишень» , вистелених пергаментним прошарком і містять велику кількість коричневих кісточок назад - яйцевидної форми .

Насіння айви покриті шкіркою , її матовий білувата плівка містять до 20 % слизу , яка добре розбухає у воді і використовується в медицині і текстильної промисловості.

Зміст глікозиду амігдаліна надає кісточках айви характерний аромат гірко мигдалю , і в той же час обумовлює їх токсичність , тому при вживанні насіння в медичних цілях треба дотримуватися обережності , чи не розмелюючи їх і не зброджуючи настої і відвари.

Рослина має широко розгалуженою кореневою системою. Горизонтальні коріння поширюються в сторони на відстань , що перевищує проекцію крони в 3-4 рази , вертикальні - залягають в глиб ґрунту не більше , ніж на 1 м.

Оскільки основна частина коренів розташовується близько до поверхні , дерево легко переносить пересадку , але погано реагує на міжрядні обробки і задернение .

Особливо активно дерево айви росте в перші роки вегетації. Після вступу в період плодоношення , яке в культурі доводиться на 3-5 рік , зростання трохи сповільнюється .

Дерево активно плодоносить близько 20 років , а максимальна тривалість його життя становить 50 років.

Батьківщина айви : походження і історія використання в культурі

Рослина є однією з найдавніших плодкових культур , відомих людству більше 4000 років . Батьківщиною айви вважають Кавказ , звідки вона потрапила в Малу Азію і далі в Давню Грецію і Рим . Вже на початку останнього тисячоліття до н.е. ці фруктові дерева в достатку росли на острові Крит , деякі історики вважають, що і назву свого роду , Cydonia , айва отримала від критського міста Сидону .

Перші письмові згадки про культуру з'являються вже в 650 р. до н.е , згідно давньогрецької легенди золотим яблуком , піднесеним Парісом богині Афродіті , був саме фрукт айви.

За свідченням Плутарха , плоди з їх солодкістю і терпкістю вважалися в ті часи символом будь-якого шлюбу , і обов'язково використовувалися в різних ритуалах , пов'язаних з обрядом одруження.

Стародавні греки називали рослину Melon Kydaion , саме з цим ім'ям пов'язана друга версія походження назви роду .

З Греції айва потрапляє до Італії. Детальний її опис зустрічається в працях Плінія , якому вже в 75 р. до н.е. було відомо 6 сортів цього плодового дерева , употреблявшегося не тільки в їжу , але і в лікувальних цілях.

Свідоцтво популярності фрукта в стародавньому Римі - перша кулінарна книга знаменитого римського ненажери Апіція , де описується рецепт приготування десерту з айви . Картинки із зображеннями культури знайдені на стінах зруйнованих Помпей , образ дерева присутній у творах живопису того періоду.

Де росте айва

Здавна вирощується айва і на Сході. На відміну від Стародавньої Греції та Риму , тут рослина завжди вважалася символом чистоти і здоров'я , ще Авіценна у своїх працях характеризував його плоди як засіб, що поліпшує серцеву діяльність і травлення .

Стигла айва в картинках

У Західній Європі фрукт відомий починаючи з XIV століття , і з цього часу широко використовується в кулінарії різних країн.

Дерева і чагарники айви в дикому вигляді поширені на Кавказі , в Північному Ірані , Середній і Малій Азії , виростають по узліссях лісів , біля водойм та на схилах гір. Культурні сорти добре себе почувають не тільки в південних , а й в помірних широтах на всіх материках , виключаючи Антарктиду.

Серед місць , де росте айва , відзначимо не тільки Європу , де її можна зустріти повсюдно від Кавказу , до Норвегії , Середню і Східну Азію , а й Австралію , Океанію , Північну і Південну Америку , північ і південь африканського континенту.

Рослина культивується як плодова і декоративна культура . При цьому на території Росії фрукти айви регулярно дозрівають лише в південних регіонах (Кавказ , Краснодарський Край) . У середній смузі , через ранні заморозків , стиглі плоди можна отримати тільки наприкінці жовтня у винятково сприятливі роки .

Тут , як і в країнах Центральної та Північної Європи , культура є в основному декоративною , тому частіше використовуються дикорослі форми, менш вимогливі до умов зростання і більш стійкі до захворювань. Вони добре піддаються стрижці і можуть вирощуватися в живих огорожах .

Айва також вважається одним з кращих підщеп для груші . Щеплені саджанці відрізняються компактністю , витривалістю до високих температур і посухостійкістю. Крім того , дерево - відмінний медонос.

До переваг культурної айви можна віднести її невибагливість. Вона довгий час може рости без зрошення в умовах нестачі вологи , і в той же час витримує затоплення протягом 20-30 днів , солевиносліва , добре розвивається на будь-яких ґрунтах і в місцях з близьким заляганням ґрунтових вод.

В даний час ведеться робота по створенню міжродових гібридів айви і яблуні , що дозволить використовувати всі позитивні якості культури , і одночасно підвищити морозостійкість і стійкість до захворювань , поліпшити смакові якості плодів.

Хвороби та шкідники айви

Один з недоліків , стримуючих розширення площі вирощування айви в сучасних садах - її схильність до ураження багатьма поширеними хворобами і шкідниками зерняткових культур. У зв'язку з цим слід її уникати посадки поруч з дикорослими яблунями , іргой , глодом , горобиною.

Серед поширених хвороб айви - плодова гниль (молініоз зерняткових), з якою борються обрізанням і спалюванням уражених гілок , дезінфекцією ран розчинами хлориду ртуті , профілактичним обприскуванням фундазолом і діптерексом в дозуваннях , рекомендованим виробником , в період від набрякання бруньок до початку цвітіння.

Значної шкоди посадкам завдає підшкірна плямистість плодів , знижує їх смакові якості і товарний вигляд. Для запобігання хвороби використовують позакореневе підживлення мікроелементами (0,2 % розчин борної кислоти або сірчаноокислого цинку) , вирощують сорти, стійкі до захворювання.

Рослина уражається також бурою плямистістю листя , спричиненої спорами грибка. Під час цвітіння спори потрапляють на рильця квітки , і в подальшому призводять до опадання зав'язі. Заходи боротьби ті ж , що і для плодової гнилі.